У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 130. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 13-го ЛИПНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, JULY 13, 1971 No. 130. VOL. LXXVIII.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ СПІЛЬНО ФІНАНСУВАТИМУТЬ ГІПОТЕЧНИМИ ПОЗИЧКАМИ БУДОВУ ХМАРОСЯГУ УНС В ДЖЕРЗІ СИТІ

Філядельфія. — Минулого четверга, 8-го липня, тут у приміщеннях Української Щадниці, президентом якої є д-р Володимир Галан, відбулися спільні наради Дирекції цього українського банку та членів Головного Екзекутивного Комітету Українського Народного Союзу в справі фінансування гіпотечними позичками будови 15-поверхового хмаросягу УНСоюзу над Гудсоном в Джерзі Ситі. Як уже раніше інформовано, будова цього хмаросягу відбувається в рямках програми відновлення міста, яка, згідно із стейтовими законами, передбачає ряд податкових полегш і удогіднень. Згідно з цим законом, УНСоюз підписав з містом окреме фінансове домовлення, на підставі якого, замість нормальних податків, платитиме містові впродовж найближчих 20 років 15 відсотків від зібраного чиншу за винайм приміщень, не включаючи в це тих приміщень, що ними користуватиметься сам УНСоюз та „Свобода". Щоб могти з цих податкових удогіднень скористати, створено окрему Українську Національну Корпорацію Відновлення Міста, виключним власником якої є УНСоюз, але тим не менше формальним будівничим хмаросягу є згадана Корпорація. Згідно з асекураційними законами УНСоюз може інвестувати у свій власний будинок не більше, як десять відсотків свого майна, отже яких три з половиною мільйона долярів, а що загальний кошт будови передбачений на десять мільйонів, то дальших сім мільйонів будуть покриті гіпотечною позикою з Української Щадниці у Філядельфії. Таку гіпотечну позичку з Української Щадниці, перевіривши багато інших можливостей, одобрили вже раніше Головний Уряд та повний Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу, а предметом нарад минулого четверга були подробиці тієї позички, її відсотків та її сплати. Однаково позичку з Української Щадниці, як і власні інвестиції УНСоюзу в будову хмаросягу сплачуватиметься із передбачених прибутків з чиншу за винайм приміщень. Передбачається, що всі інвестовані в будову фонди та відсотки від них будуть вповні виплачені впродовж 15 років.

У нарадах в четвер, 8-го липня, від Української Щадниці взяли участь: її президент д-р Володимир Галан, заступник президента п. І. Тритяк, секретар І. Поритко, асистенти секретаря Зеня Романів і Роман Карбівник, члени Дирекції Юрій Лесюк й інж. Іван Скіра та правний дорадник адв. Тома Дармопрай. Від Українського Народного Союзу в нарадах взяли участь: головний предсідник Йосип Лисогір, заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, головний секретар д-р Ярослав Падох, головний касир Петро Пуцило, ред. Антін Драган та правний дорадник адв. Степан Яремко.

Формальне відкриття нарад д-р Володимир Галан попередив інформацією про започаткування будови української школи в селі Дев'ятині в Югославії коштом пожертв, що їх склали американські українці через свій Злучений Український Американський Допомоговий Комітет. Теперішню будову школи, як і попередню могутню допомогову акцію для потерпілих від землетрусу українців в Югославії, д-р В. Галан ставив за приклад добрих результатів співпраці українських установ, у цьому випадку УНСоюз та ЗУАДКомітету. Відкривши формально наради, д-р В. Галан знову звернув увагу на чергову співпрацю УНСоюзу і Української Щадниці, щоб українськими грішми та з користю для українців фінансувати могутню будову, яка з черги служитиме українській громаді і справі. В ході дальших нарад з активною участю дорадників вияснено та устійнено ряд подробиць запланованої гіпотечної позички з Української Щадниці та її умов, що їх тепер відповідно оформлять адвокати та пред'являть до підпису обидвом установам.

Наради відбулися в пополудневих годинах, а перед ними затруднені в Українській Щадниці пані гостили учасників цих нарад українським обідом.

Представники УНСоюзу та члени Дирекції і працівники Української Щадниці з нагоди спільних нарад у Філядельфії

Михайло Бучинський з Клівленду встановляє в УНСоюзі свою шкільну фундацію

Михайло Бучинський

Свого часу інформовано, що наш громадянин Михайло Бучинський з Клівленду переслав до „Свободи" десять тисяч долярів, призначаючи їх, як першу рату, на виховно шкільні цілі. Від того часу п. Бучинський переслав ще два рази по десять тисяч долярів, отже досі разом $30,000.00, з тим самим призначенням. Щоб забезпечити найбільшу користь із цієї справді княжої пожертви для цілей, на які вона призначена, Український Народний Союз, через своїх представників у Клівленді, головних радних д-ра Богдана Футея та проф. Тараса Шмагали, порадив жертводавцеві, щоб з цих та евентуальних дальших пожертв створити при УНСоюзі окрему фундацію його імени й УНСоюз подбає, щоб усі ці фонди, разом з відсотками, були всеціло використані на ті цілі, на які їх призначив щедрий жертводавець. Посилаючи першу 10-тисячну пожертву до „Свободи", п. Михайло Бучинський писав: „Рідний Краю! А пізніше — ще дам більше, Першу рату тобі, посилаю, все, що маю, все віддам тобі, о Рідний Краю!" Михайло Бучинський — давній поселенець і весь свій вік трудився та важкою працею придбав більші фонди, які тепер жертвує на школи та виховання молодого покоління. Створена при УНСоюзі фундація іменем Михайла Бучинського назавжди утривалить пам'ять про цього високоідейного трудовика - патріота.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 12-го липня 1971

В АМЕРИЦІ

ФІНАНСОВА КОМІСІЯ ДЛЯ СПРАВ ФІНАНСІВ повідомила, що вона не може знайти відповідних документів, які показували б, як саме витрачено 1.7 більйона дол. на пацифікацію й розбудову Південного В'єтнаму. На ту ціль було призначено на трирічний період 2.1 більйона дол.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА ПЛЯНУЄ ще в цьому фінансовому році надати військову допомогу у формі позичок шістьом країнам на Середньому Сході, в тому Ізраїлеві, Йорданії й Лібії. Ця позичка виноситиме кругло 500 мільйонів долярів. Сенатор Вілльям Проксмаєр склав список країн, що дістають таку допомогу від ЗСА, і в ньому є 43 країни, які разом одержать 1.8 більйона долярів.

ВСІ ТРИ ЧЛЕНИ КОМАНДИ „АПОЛЛО-15" пройшли докладний медичний огляд. Медична комісія виявила, що їхнє здоров'я — в найкращому стані, як також трьох інших астронавтів-заступників. Лет призначений на 26 липня.

ВЖЕ НА 10 ВУЛИЦЯХ У НЮ ЙОРКУ ПАТРУЛЮЮТЬ приватні охоронці, яких наймають приблизно за 10.000 дол. на рік жителі тих вулиць. Міська поліція задоволена цим, бо приватні охоронці — не озброєні, лише з поліційною палицею в руках, допомагають боротися проти злочинности. В районі Центрального Парку і Колюмбус евню, на „Істсайд", в Джамейці і в Квінсі, де є такі приватні охоронці, кількість злочинів зменшилась, жінки не бояться вийти на вулицю чи з „сабвею" додому. Місячно одній родині такий охоронець коштує приблизно 5 дол.

ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ У ВАШИНГТОНІ ПОВІДОМИВ, що в місяці червні майже не підвищились ціни на індустрійні вироби. Підвищились вони лише на 0.3 відсотка, коли в травні ц. р. були зросли на 0.4%, а на 0.5% у квітні. Зростання чи спадання цін на такі вироби тісно пов'язане із станом інфляції.

У СВІТІ

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ СПІРО ЕГНЮ ВІДВІДАВ арабські країни Кувайт і Савді Арабію на Близькому Сході, причому 2 години розмовляв із королем Савді Арабії Фейсалем. Він переконував Фейсала, що ЗСА не сприяють Єгиптові ані Ізраїлеві, а тільки хочуть замирення між ними. Переїхавши до Етіопії нараджувався з імператором Гайле Селяссі. З Етіопії поїхав до Кенії і колишнього бельгійського Конґа.

СОВЄТИ СТАРАЮТЬСЯ встановити нову свою шпигунську централю в обширі Середземного моря. Амбасадор СССР у Британії Міхаїл Смірновський відвідав нового „лівого" прем'єра на Мальті Дома Мінтофа і заявив йому „готовість" СССР встановити на тому середземноморському острові постійну совєтську амбасаду.

ЛОНДОНСЬКИЙ „ДИ САНДЕЙ ТЕЛЕҐРАФ" ОПРИЛЮДНИВ інтерв'ю з втікачем із СССР ученим електроніком інж. Анатолієм Федосєєвим. 61-річний Федосєєв, який двічі одержав орден Леніна і дістав був титул „героя соціялістичної праці", заявив, що він вибрав свободу, бо не міг уже довше стерпіти в'язничу атмосферу в СССР. Він заявив, що „скорше або пізніше я був би опинився у в'язниці чи в кацеті". Правдиве призвище Анатолія Федосєєва є Ігнатій Нікітін. Він працював у централі совєтської аеронавтики.

В ЛЕЙКЕНГІТІ В АНГЛІЇ ВІДБУВАЄТЬСЯ перед військовим судом розправа проти американського сотника летунства Томаса Калвера за його участь у против'єтнамській демонстрації в Гайд Парку в Лондоні. Оскаржений твердить, що це не була демонстрація а тільки вручення американській амбасаді петиції від противоєнної групи американських військовиків.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД ОТРИМАВ запевнення від секретаря оборони Мелвіня Лерда, що ЗСА постачатиме Японії новітню зброю і виряд. Лерд, відвідавши японські війська ствердив, що вони погано озброєні і вивінувані. Лерд конферував з японським прем'єром Ейсаку Сатом і та міністром військового постачання Кейкічі Масуґарою.

Київський журнал „Мовознавство" схвалює політику російщення України

Київ. — У березнево-квітневому числі журналу Академії Наук УССР „Мовознавство", в статті М. Тарасюка „Мовна дійсність в УССР і злісні вигадки", автор виступає проти „наклепів українських буржуазних націоналістів" за кордоном, нібито в Україні провадиться русифікаційна політика. Автор пише: „Що більше успіхів досягає в СССР розвиток господарства, науки, культури, освіти, то активніше працює в країнах капіталу антисовєтська пропаґандивна машина. Керівники тієї машини найчастіше останнім часом вдаються до національно-мовних питань". Автор додає: „Українська мова — національна мова українців, належить до великих за кількістю носіїв мов світу і посідає друге місце за цією ознакою серед 12 слов'янських мов". Але: „Великою повагою всіх народів СССР користується російська мова, як засіб міжнаціонального спілкування. Це — правда нашої дійсности, що ґрунтується на реальних фактах життя. А боротьба з фактами — справа марна". Статтю М. Тарасюка, в якій стверджується русифікацію України під ярличком „міжнаціонального спілкування та будови комуністичного суспільства", передрукували різні так зв. проґресивні газети в ЗСА й Канаді, друковані українською мовою.

Д-Р ДУШНИК ПРОМОВЛЯТИМЕ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ В БОФФАЛО

Ню Йорк, Н. Й. — Д-р Володимир Душник, редактор „Українського Квартальника", буде головним промовцем в наступну середу, 14-го липня ц. р. в американському товаристві „Ківаніс" в Боффало, Н. Й. Відоме товариство „Ківаніс" є дуже суспільно - рухливою організацією та влаштовує періодично більші зібрання для своїх членів та гостей, на які запрошує промовців з політичного й журналістичного світу. Загальне зібрання на цей тиждень буде присвячене „Тижневі Поневолених Націй", і д-р Душник доповідатиме про значення поневолених народів для закордонної політики Америки всього вільного світу.

Президент Ніксон підписав закон про асиґнування 5.15 більйона долярів на потреби виховання і шкільництва

Сан Клементе, Каліфорнія. — Перебуваючи тепер, у літніх місяцях, тут у Західньому Білому Домі, президент Ніксон підписав у неділю 11 липня ц. р. законопроєкт про асиґнування 5.15 більйона долярів на потреби виховання в ЗСА, що його схвалив Конґрес, збільшуючи водночас із цим пропоновану суму видаткувань для найближчого шкільного року на 375 мільйонів долярів понад пропонований урядом бюджет. В історії Уряду Виховання ЗСА це найвищий з усіх дотеперішніх бюджет і спромога його успішного здійснення буде залежати від різних обмежень і редукцій у багатьох інших ділянках федерального бюджету. Підписав цей бюджет през. Ніксон не опонуючи вперше за час свого урядування проти його збільшення демократичним у своїй більшості Конґресом. В 1969 році він поставив був своє вето проти схваленого Конґресом шкільного бюджету, збільшеного на один більйон долярів понад пропоновану ним суму. Так же само не підписав був Президент в 1970-ому році схваленого Конґресом бюджету для потреб виховання, який також перевищував пропонова н е урядом видаткування на 500 мільйонів долярів. Підписуючи цьогорічний бюджет, през. Ніксон висловив сподівання, що своєчасне уведення в дію зв'язаного із цим бюджетом законопроєкту допоможе більш успішно і пляново використати схвалені асиґнування для різних ділянок виховання і шкільництва.

Триває посилена підготова до лету нового космічного корабля ЗСА „Аполло-15" на Місяць

Кейп Кеннеді, Флорида — Дня 26 липня ц. р. трійця американських астронавтів у космічному кораблі „Аполло-15" якщо все відбуватиметься за пляном, має покинути землю з ракетодрому на Кейп Кеннеді й узяти напрям на Місяць. Астронавти полк. Дейвид Скатт, підполк. Джеймс Ервін і майор Алфред Ворден відбувають тепер тепер посилену карантину, щоб не піддатись якійсь інфекції, і одночасно — посилене тренування перед полетом. Вони мають дозвіл виходити із своїх помешкань тільки до тренувального центру та до стартової площі. Окрема охорона усуває людей, коли вони проходять, щоб до мінімуму зредукувати загрозу захворювання астронавтів. Коли б хтось із них дійсно захворів перед запуском „Аполло-15", то вони мають астронавтів - заступників. Лет „Аполло-15" буде четвертою з черги американською експедицією на Місяць. СССР висадив там машину-робота, але не людей. Американські астронавти мають ввійти в орбіту Місяця, і потім два з них у місячному модулі осядуть на поверхню та будуть її вивчати за докладно випрацюваним наперед пляном. Астронавти проходять також „курс місячної геології", щоб краще орієнтуватися на поверхні того супутника Землі і вибирати різні камені та породи не будь-як, а з певним знанням справи. Під час найновішої медичної перевірки астронавтів, лікарі визнали стан здоров'я усіх трьох, та їхніх заступників, якнайкращим.

Совєти збільшили достави літаків і іншої зброї Єгиптові і Сирії

Вашингтон. — Американська й інші західні розвідки одностайно ствердили, що в останніх місяцях значно зросло число бойових літаків та транспортних гелікоптерів, що їх Совєтський Союз постачає Єгиптові і Сирії, скріплюючи їх воєнний потенціял. В останніх трьох місяцях СССР доставив Сирії 21 бойових джетів „МІГ 21", 9 старших джетів типу „МІГ 17", 5 типу „Сухой 7" і 22 великих гелікоптерів. Єгипет отримав від минулого вересня 100 джетів типу „МІГ 21", при чому 8 наспіли в минулому місяці. Так само в минулому місяці Єгипет дістав з Москви 16 гелікоптерів для транспорту вояків, а від початку цього року наспіло туди 80 таких гелікоптерів. Ізраїльський уряд нарікає, що не вважаючи на всі посилені достави зброї Єгиптові і Сирії Совєтами, ЗСА відмовляються продати Ізраїлеві більше бойових джетів. Ізраїльські керівні кола вважають, що ця відмова є своєрідною політичною пресією на Ізраїль, щоб він пішов назустріч арабським вимогам щодо евакуації окупованих Ізраїлем арабських земель. На цьому тлі настало значне прохолодження ізраїльсько - американських взаємин.

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ МАВ ЗУСТРІЧ З ПАТРІЯРХОМ АТЕНАҐОРОСОМ

Бавнд Брук, Н. Дж. — З Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА інформують, що Голова Консисторії і Архиєпископ цієї Церкви та Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви Владика Мстислав Скрипник мав минулої середи, 7-го липня, зустріч та довшу розмову з Вселенським Патріярхом Православної Церкви, Його Святістю Атенаґоросом Першим, та відбув з ним довшу розмову в його літній резиденції на острові Халкі, де міститься Духовна Академія Патріярхії.

Розмова була в кожному відношенні сердечна й її головною базою була справа відновлення нашої Київської Митрополії з-перед 1686-го року, коли вона втішалася правами майже повної автокефалії. Владика Мстислав, якого супроводить о. прот. П. Мелех з Картерету, прибув до Істамбулу у понеділок, 5-го липня і вже на летовищі його зустріли представники Вселенської Патріярхії та відпровадили до зарезервованих Патріярхом кімнат в готелі Гілтон. В середу 7-го липня, Владика Мстислав склав візиту членам Патріяршого Синоду на Фанарі в Істамбулі, а по полудні того ж дня відвідав Вселенського Патріярха. Після розмови з Патріярхом Атенаґоросом повернувся до Европи і минулої неділі, 11-го липня, відправляв Архиєрейську Святу Літургію в Парижі. В половині цього тижня Владика Мстислав вертається до ЗСА.

Маніфестація в Ню Йорку для відзначення Тижня Поневолених Націй

Ню Йорк. — На розі 59 вулиці і 5-ї евню в Ню Йорку у неділю 18-го липня для походу до Катедри св. Патрика відбудеться о 9-ій ранку збірка всіх бажаючих взяти участь у відзначуванні Тижня Поневолених Націй та в антибольшевицькій Маніфестації, на яку закликають Організації Українського Визвольного Фронту. Під час св. Літургії проповідь про ТПНацій виголосить о. протоігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, з Асторії, потім відбудеться похід з транспарентами і прапорами Поневолених Націй до Центрального Парку, в район „Бенд Шелл". Після короткої програми звідти учасники вирушать організованими лавами до Лексинґтон евню і 67-ї вулиці для пікетування Місії СССР до ОН. Пікетування триватиме від 2 до 3 г. дня. Маніфестанти будуть роздавати населенню Ню Йорку й представникам преси, радіо і телевізії відповідні листівки, а також відбитку з „Конґресового Рекорду" із знаменитої промови конґресмена Едварда Дж. Дервінського по Тиждень Поневолених Націй, в яку він включив статтю на цю тему президента УККА і голови Крайового Комітету Тижня Поневолених Націй проф. д-ра Лева Добрянського.

„Червона Калина" видала книгу про „Третю Залізну Дивізію"

Ню Йорк. — У відомому й заслуженому своїми виданнями до історії українського війська видавництві „Червона Калина", яке продовжує тепер свою діяльність у вільному світі, вийшла нова велика праця ген. Олександра Удовиченка п.н. „Третя Залізна Дивізія: Матеріяли до історії Війська Української Народної Республіки — Рік 1919". Написана ген. О. Удовиченком названа праця не могла бути закінчена з огляду на хворобу автора і її закінчив, упорядкувавши і приготовивши до друку матеріяли, ген. Олександер Вишнівський. В сорок і шести розділах книги подана історія Третьої Залізної Дивізії, одного із найкращих бойових з'єднань Дійової Армії УНР, її операцій і боїв, від часу її постання в квітні 1919 р. аж до її трагедії в грудні 1919 року, на початку Першого Зимового Походу, коли після бою з денікінцями під Животовим Дивізія перестала на якийсь час існувати. Видана праця генералів О. Удовиченка та О. Вишнівського з численними схемами і плянами бойових операцій, як також із сорок листками ілюстрацій, друкованих на крейдовому папері. У передмові до книги, що її написав проф. Лев Шанковський, автор багатьох праць з новіт-

(Продовження на стор. 3-ій)

Едвард Козак та його сини відкрили літню виставку картин у Гантері

Гантер, Н. Й. (У. С.) — Відкриття, традиційної уже, виставки картин Едварда Козака у Гантері припало на „великий кінець тижня", 3-го липня ц. р. На цей раз, крім самого Ека — Едварда Козака, представили публіці свої кардини два його сини, Юрій та Ярко. Кожний із них має свій власний стиль малювання. Відкриття заповіджено на суботу 3-го липня, але вже від п'ятниці вечора через залю мотелю пп. Кобзярів переходили відвідувачі. За три дні оглянуло виставку понад чотириста осіб, не враховуючи пластунок і пластунів із Школи Булавних та Лісової Школи, які відвідали виставку після Служби Божої в неділю. Із усіх 86 картин Ека одну третину вже закупили. Як взяти до уваги, що гості хотіли не тільки оглянути картини, але також поговорити з Еком, то варто ствердити, що він мав працьовиті дні.

У суботу ввечорі відбулося офіціяльне відкриття не тільки виставки, але теж літнього сезону у мотелі пп. Кобзярів „Ксеня". Програму відкрив та привітав гостей від імени господарів письменник Микола Понеділок, який напереміну із ред. Іваном Керницьким — Ікером, виступали у веселих монологах. Несподіванку зробив теж своїм словом сеніор українських акторів у Америці — Йосип Йосипович Гірняк.

Запрошена пп. Кобзярами оркестра із Ню Гейвену приґравала до пізньої ночі тим, хто хотів танцювати. Всі гості які бувають тут традиційно у літньому сезоні, раді, що провели час при милій ґутірці.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Москва і свобода преси

Факт опублікування американнською пресою секретної доповіді Пентагону з десятками понадсекретних документів про початки й розвиток війни у В'єтнамі був зустрінутий у Москві з досить невиразною міною. З одного боку, „Ню Йорк Таймс" й інші американські газети допомогли видатно публікацією цих документів совєтським пропагандистам ще з більшою наполегливістю обвинувачувати урядові кола ЗСА в розпалюванні воєнних дій в Індокитаю, або ж, як писала з цього приводу київська „Радянська Україна" з 23 червня ц. р., вони, викриваючи „підготовку до розв'язання імперіялістичної агресії" ЗСА, викликали „небувалий політичний скандал" і „прикували до ганебного стовпа правлячі кола США".

З другого боку сам факт можливости публікування цього роду секретних документів в якійсь буржуазно-капіталістичній країні заперечив офіційну совєтську пропаганду про повну залежність, а то й неволю преси, про цілковиту відсутність свободи слова в капіталістичному світі. Дізнавшись із закордонного радіо чи й совєтської преси про те, що американські газети мали не тільки спромогу опублікувати цього роду секретні документи, але й навіть, що право для цього визнав за ними сам Найвищий Суд ЗСА, мільйони совєтських громадян переконалися ще раз у повній забріханості офіційної совєтської пропаґанди.

Щоб якось викрутитися з цього прикрого для себе становища, совєтські пропагандисти кинулися з'ясовувати своїм слухачам і читачам, щоб публікація понадсекретних документів Пентагону не була ніяким доказом свободи преси в ЗСА, але ж тільки ... виявом боротьби між урядом і капіталістичними монополіями, затривоженими зменшенням своїх прибутків внаслідок В'єтнамської війни. Таку ж настанову у ставленні до факту свобідної публікації таємних урядових документів американнською пресою перейняли пропагандисти інших комуністичних режимів, в ЧСР, на Угорщині, в Польщі. В останній, наприклад, провідний коментатор католицького прокомуністичного часопису „Слово Повшехне" почав переконувати його читачів, що справа цієї публікації, це тільки ... „наслідок внутрішньої боротьби між конкуруючими провідними групами великого американського капіталу".

В СССР, і в Польщі, і в Чехо - Словаччині люди читають такі „з'ясуванняї" справи і кплять собі в немилосердний спосіб із режимних вождів і їх ідеологів.

Непередбачений ворог

Совісні історики, аналітики В'єтнамської війни, запишуть, що, не зважаючи на всі авантури, демонстрації й іншу розкладову роботу противоєнних опозиціоністів, в Америці — мораль американського війська у В'єтнамі не заломилась. А втім, у тій 10-тирічній війні появився новий непередбачений ворог, що його не було ні в одній дотогочасній війні у світі: наркотики.

Уже віддавна приходили з В'єтнаму тривожні вістки про пошесть наркотиків, що шириться між американнськими вояками. Були здогади, що деякі нещасливі випадки, коли американські гелікоптери обстрілювали власні чи союзні війська або мирні села, і що випадки вбивства вояками цивільних осіб були наслідками тимчасового запаморочення військовиків наркотиками. Хоч цього ніколи не доказано, сумнів залишився. З відкликуванням з В'єтнаму вояків пересічно по 6.000 місячно, виринула поважна загроза, що молоді в'єтнамські ветерани побільшать собою ряди доморослих наркоманів. Після наради з фахівцями, Президент розпорядив загострену боротьбу проти підпільної торгівлі наркотиками та, зокрема, плянове й систематичне поборювання наркоманії серед війська.

Користування різними наркотиками стало серед частини молоді своєрідною модою. Юнаки і дівчата курять маріхуану чи „пробують" ще сильніших наркотиків, щоб не бути „гіршими" за своїх товаришів. Але ця злощасна „мода" вже переводиться, так само, як переводиться ціле явище гіппі. Здоровий інстинкт молоді та її вроджений ідеалізм противляться цій заразі. Повертаючі з В'єтнаму ветерани в масі стурбовані здобуттям варстату праці, створенням собі нової екзистенції, продовжуванням студій, родинними турботами, і тримаються здалеку анархічних елементів. Новопостала організація „противоєнних ветеранів" — насправді нараховує мінімальний відсоток поворотців з В'єтнаму. Загартована В'єтнамською війною молодь переживає ще трудний час включення себе в зовсім інші умови життя. Всі об'єктивні дані вказують на те, що вона цілком певно буде конструктивним елементом в американському суспільстві.

Степан Женецький

ЧИ МАЛЬТА СТАНЕ ДРУГОЮ КУБОЮ?

Таке питання нагло виринуло перед Заходом, а в першій мірі перед державами Північно - Атлантійського Союзу (НАТО), після того, як новим прем'єром цього важливого із стратегічного погляду острова на Середземному морі, став Дон Мінтоф. Перебравши владу, він зразу, таки в перших днях, змінив дотеперішню про-західню політику свого попередника на ніби-то невтральну, яка правдоподібно, як на це вказують всі познаки, незабаром піде по лінії европейських комуністичних держав, а вірніше по лінії Совєтського Союзу.

В загальних виборах, що відбулися 16-го червня ц. р., Мальтійська Робітнича партія перемогла більшістю тільки одного представника в парляменті, що має 55 послів. Західні політичні спостерігачі спершу сподівалися, що Мінтоф, маючи таку малесеньку більшість, буде провадити дуже обережну політику; припускали, що він, мабуть, через рік переведе ще одні загальні вибори, щоб здобути значнішу перевагу і щойно тоді почне міняти політику Мальти.

В передвиборчих промовах ставлення Мінтофа до НАТО і західніх союзників було двозначне. Він заявляв, що якщо він здобуде перемогу, то уряд Робітничої партії не дозволить на встановлення совєтських, американських чи італійських мілітарних баз на Мальті; він рівнож говорив, що оборонні й допомогові домовлення з Англією, які кінчаються в 1974 р., мають бути переговорювані й наново встановлені. При тому він заявляв, що за дальше перебування баз на Мальті Англія мусітиме дорого платити.

По совєтській лінії

Одначе потягнення, що їх Мінтоф поробив пару тижнів після виборів, ясно вказують, що новий прем'єр став явно переводити політику Мальти на про-совєтську орієнтацію.

24 години після перебрання влади Мінтофом зрезиґнував поліційний комісар Мальти, Вілліям де Грей. Зараз за ним зрезиґнував також англійський генерал-губернатор, Моріс Дорман. Вслід за тими двома дуже вимоєними резиґнаціями, з Мальти несподіванно повернувся до Італії командуючий морськими силами НАТО на Середземному морі, адмірал Гіно Бірінделлі. Згідно з поголосками, Мінтоф прогнав його з головної Кватири НАТО, що знаходиться в місцевості Валетта, на Мальті. Знову ж Головна Кватира НАТО в Неаполі випустила в цій справі комунікат, в якому говориться, що ніби-то італійський адмірал прибув до Італії на заклик головного командира збройних сил НАТО на Південну Европу, яким є американнський адмірал Горацій Рівера, на наради до Неаполю. Ще інші вістки говорять, що ніби-то адм. Бірінделлі виїхав у приватних справах до Риму. Ясно, що такі комунікати й чутки видаються тільки для злагідження неприємного факту прогнання командувача морськими силами НАТО з Мальти новим прем'єром.

Ультимат Англії

Ширяться також вістки, сперті на статті лондонської газети „Дейлі Експрес", що прем'єр Мінтоф вислав Англії ультимат, у якому домагається негайної ревізії оборонної умови обома країнами. Мінтоф мав заявити в цьому ультиматумі, що якщо Англія до назначеного ним терміну не почне переговорів, то він уважатиме цей договір за неважний і буде вважати себе в праві робити всякі розпорядження в цій справі.

Згідно з теперішньою оборонною умовою, Англія і держави - члени НАТО, є уповноважені користуватися пристанню, летунськими майданами, комунікаціями та іншими влаштуваннями Мальти.

Під сучасну пору НАТО вдержує на Мальті свою морську Головну Кватиру; туди причалюють рівнож одиниці Шостої Американнської Фльоти. Мальту часто відвідують також інші морські одиниці держав НАТО. Проте, між Мальтою й НАТО, або ЗСА, немає жадного безпосереднього договору про користування мальтійськими влаштуваннями.

Совєти на Мальті?

Провідники мальтійської Робітничої партії твердять, що хоч Мальта нічим не зобов'язана державам - членам НАТО, то вона все ж потребує зовнішньої фінансової допомоги, яку найкраще може одержати за умовлення користування своїх морських влаштувань для Англії чи інших держав. При згадці про „інші держави", Мінтоф натякає на Францію. Одначе Франція має свої середземноморські бази і не потребує користатися мальтійськими влаштуваннями.

Західні знавці твердять, що саме в цьому місці, тобто у можливості користування мальтійськими влаштуваннями також іншими державами — криється небезпека, що Совєтський Союз зможе використати цю можливість і заключити договір про користування із пристаней на Мальті для своїх воєнних кораблів, чого досі він не міг робити. Новий прем'єр Мальти здавна відомий, як великий прихильник співпраці з арабськими державами. Зокрема він дуже часто говорив про можливості договору з Лібією, хоч при тому ніколи ясно не висловлювався, чи цей договір мав би бути мілітарний чи торговельний.

На Заході із занепокоєнням запримітили, що зразу після того, як Мінтоф став

(Закінчення на стор. 3-ій)

НАС НЕ ДІЛЯТЬ ОКЕАНИ...

Промова Михайла Рудка, европейського директора ЗУАДК, на врочистості покладення наріжного каменя під будову української школи в Дев'ятині, Югославії, 27-го червня 1971

Сьогоднішній день, це небуденна подія не тільки для села Дев'ятина, але й для всіх українців, які живуть у цій чудовій країні — Югославії. Оце перший раз в історії нашої групи, за допомогою української громади за океаном, а головно ЗСА, будується школа для дітей тих українців, діди яких — по волі чи неволі — на початку цього сторіччя покинули Рідну Землю і прийшли сюди, щоб тут поселитися і знайти собі другу батьківщину.

Важке було життя тих перших поселенців. У більшості прийшли вони з урожайної галицької землі, а тут їм приділено залісненi, гористі околиці незнаної їм країни. Щоб здобувати землю, треба було починати від прочищення її від лісу, палити його й сіяти зерно, щоб проживити не раз і чисе́ленну родину. Тверда, важким трудом була здобута ця земля, але ще твердші були руки тих перших піоннерів, які зрошували її потом і кров'ю, щоб зробити її урожайною. Ніякої допомоги не мали вони від тодішнього австрійського уряду ані місцевої адміністрації. Важко працювали все життя, щоб побудувати собі хати, розбудувати село, вчити дітей і жити бодай так, як жили їхні предки на рідних землях. Бідні вони були, дуже бідні, та мимо того вони зуміли жертвувати останнім, щоб побудувати власну церкву, свою школу. Багато з них недоїдали, недосипляли й ходили босі, щоб тільки післати дітей до вищих шкіл, дати їм фах і освіту.

А колесо історії не стоїть на місці. Валилися монархи і деспоти. Це потягло за собою багато жертв, погинуло немало невинних людей. Дев'ятина, село, що здавалося всіми забуте, склало теж і свою жертву в процесі досягнення свободи й гідного життя, зокрема в час другої світової війни. І Ваше село дало теж людей, які боролися і гинули за свободу цієї країни, яка, прийнявши до себе Ваших предків, стала для Вас новою батьківщиною. Немало жертв склали й українці на жертівнику Югославії, немало труду приклали й прикладають, щоб далі розбудовувати її. Цим доказали вони, що полюбили цю країну. Люблять її не менше, ніж мільйони їхніх братів — сербів, хорватів, словінців, македонців і других народів і народностей цієї країни. Всі бо вони творять разом одну родину, яка має ті самі цілі й завдання.

В дуже подібній ситуації знайшлися були сотні тисяч українців, яких доля розкинула по найдальших країнах нашої плянети. І всюди, — так, як і тут — признають їхню працьовитість, витривалість, завзяття та інші прикмети, питомі нашому народові. Наші люди — так як і тут — в цілому світі збагачували й збагачують культуру інших країн своїми піснями, танцями, вишивками, різьбами і взагалі народним мистецтвом, яким така багата Україна та її прадавня культура.

На жаль, не всюди є так сприятливі умови плекати свою культуру як тут. Треба признати й ствердити, що Ваш уряд не тільки не ставить Вам перешкод у зберіганні тих культурних цінностей, які сюди Ваші предки привезли, але він теж сприяє їхньому розвиткові, дає навіть на це свої субвенції, щоб Ваші діти могли вивчати рідну мову, свою історію, плекати культуру своїх дідів і прадідів. Це не тільки не шкодить країні, а навпаки: скріпляє її, бо цим збагачується довговічна й багатогранна культура народів і творить новий модель національної співдружности.

Тепер вже й в різних країнах Заходу відступають від асиміляційної політики, бо переконалися, що асиміляція не зміцнює державної суцільности, а навпаки, — її послаблює. Та, на жаль, ще не всі дотримуються цих так нормальних і переконливих засад, але ми віримо, що час змінить таку неґативну настанову деяких урядів до цієї приблеми.

Та не слід нам сьогодні зупинятися довше над цим, хоч і дуже важним питанням. Ми хочемо все ж таки ще раз ствердити, що якраз завдяки прогресивній політиці Вашого уряду, ми можемо тут зійтися та святково відзначити бодай символічне вкопання наріжного каменя під будову нової школи і амбуляторії, де Ваші діти, а то й ви самі, зможете набирати знання і освіти та лікуватися, як це буде потрібне.

При цій нагоді я хочу підкреслити, що велику заслугу в цьому, що вже тепер можемо приступити до реалізації плянів будови має Ваша Община в Лакташах, а особливо п. Кантар, який, на жаль, сьогодні перешкоджений і не може бути з нами, — предсідатель Общини, який всіми високо цінений та втішається всюди глибокою пошаною і признанням за свою віддану і жертвенну працю для мешканців цього району, а також п. Самарджіч, заступник предсідателя, який дуже багато часу присвятив будові цієї школи. Тільки завдяки їхньому зрозумінню і згоді будувати школи спільними силами, ми можемо це зробити. Вони обидва, разом з їхніми помічниками, знають дуже добре ситуацію Вашого села, Ваші потреби й проблеми, та докладають усіх зусиль, щоб Вам допомогти розв'язати ці проблеми. На цьому місці складаю їм в імені нашої установи, ЗУАДК-у та її президента д-ра Ґалана, який зробив все, що тільки можливе, щоб зібрати серед наших людей потрібні фонди

(Закінчення зі стор. 3-ої)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує інж. Лев Яцкевич

ПОВІТРЕХОЛОДЖЕННЯ

Людина від печерних часів мусіла боротися з обмаллю та надміром тепла. Проблему холоду розв'язав остаточно вогонь та печі, зате проблема охолодження чекала на свою радикальну розв'язку тисячі років. Хоч не бракувало вже в старині примітивних засобів, якими люди боролися проти горячі та вологости. До найстарших засобів цього типу слід зачислити віяло, яке мабуть винайшли старинні єгиптяни для прохолоди фараонів та їх прибічників. Дитиною ручного віяла є механічний вентилятор, дія якого й обоснована на перемішуванні повітря. Під впливом руху повітря збільшується співчинник перепливу тепла з нашого тіла назовні — скорістю парування поту. Більшість людей або не знає, або не має уявлення про те, що піт нашого тіла є його самообороною перед теплом, яке він зужитковує на свою переміну з рідинного на паровий стан, що у висліді обнижує хвилево температуру нашого тіла та дає нам почуття прохолоди. Співдія вентилятора чи віяла, збільшує процес парування та ефект теплової полегші.

Старинні римляни, хоч не були ознайомлені з законами фізики та термодинаміки, вживали процес парування для охолоди вина. В тій цілі невільники цілими днями переливали вино з одної посуди до другої, а у висліді цього переливу краплі вина випаровували з пор глиняної посуди та обнижували температуру вина. На цьому самому принципі парування, не вина, але води, Леонардо да Вінчі в 1500 р. побудував перший механічний повітрехолодник в будуарі Беатріче д'Есте, дружини свого мілянського патрона графа Сфорци. Рушійною силою цього повітрехолодника було водне колесо.

363 роки пізніше (в 1863 р.) французький інженер Фердинанд Карре винайшов машину для продукції штучного льоду, що стала основою сучасного рефриджерейтора та повітрехолодника (ейркондишенера). В своїй машині, що мала погін від компресора, він застосував термодинамічний цикл Карнота для розпряження та абсорбції аміяку. Але справжньою датою народження першого модерного повітрехолодника уладження є рік 1902, в якому в одній друкарні в Брукліні заінстальовано машину Карре та вентилятор для обниження вологості, що пошкоджувала друкарський папір. Те, що одночасно в друкарні обнизилася температура, було щасливим припадком для її працівників. Сьогодні компактні вітрехолодники закосичують більшість вікон кожної хати, або працюють центрально на дахах, горищах, в пивницях чи на подвір'ях мешкальних домів, шпиталів, урядів та фабрик. Серцем кожного повітрехолодника є малий компресор (прилад для стискання повітря та газів), що насмоктує, стискає та розпряжує холодо-речовину (холодо - агент), якою звичайно є аміяк, 2-окис вуглецю або фріон. У висліді стиску і розпряження холодо - речовини, вона починає інтенсивно парувати в трубній системі випарника (івепорейтор), забираючи при тому усе тепло з найглибшого оточення, а головно зі стін випарника, що покривається тонкою верствою льоду. Коли тепер крізь випарник перепустити повітря та напрямити його вентилятором до нутра помешкання, його температура значно обнижується, а з нею і вологість в повітрі. Цей процес називаємо повітрехолодженням, що побіч автоматичного огрівання та телефону є одним з побажаних, а то й необхідних пристроїв хатнього устаткування.

Сьогодні є на ринку біля 20-ти фірм, на чолі з фірмою „Керрієр" в Сиракюзах, що займаються продукцією повітря холодників.

Продуценти подають в своїх каталогах покупцям низку даних та порад для улегшення їм вибору належного типу величини повітрехолодника. Наприклад, віконні вітрехолодники мають видайність від 4,000 до 24,000 Британських Термічних Одиниць (БіТіЮ), при чому одна Британська Одиниця дорівнюється кількості тепла, потрібного до підогріття (піднесення) температури 1 фунта води на 1 ступінь Фаренгайта. Практично, це є кількість тепла, що постає при спаленні сірника, а яку повітрехолодник має забрати з кімнати впродовж години. Побіч Британських Термічних Одиниць, зустрічаємо теж окреслення величини (видайности) повітрехолодників на тонни. Одна тонна є відповідником 12,-000 БіТіЮ, бо для стоплення одної тонни льоду треба 12,000 БіТіЮ на годину. При виборі величини повітрехолодника треба брати до уваги такі чинники, як: величину охолодного приміщення, кількість вікон, розмір вікна, положення кімнати (до сонця чи до півночі), приявність чи відсутність ізоляції і т.д. Важливою характеристикою віконного повітрехолодника є його вольтаж (115 в чи 220 в), зужиття електричного струму та тихість бігу. Вибір між кількома віконними та одним центральним повітрехолодником є доволі важка. Якщо в даному домі існує центральне огрівання на гаряче повітря, тоді можна у-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Степан Чорній

ЛЕСЯ УКРАЇНКА — ДРАМАТУРГ-НОВАТОР

(5)

Напевно Л. Українка була обізнана з цими творами, зокрема напевно студіювала ґрунтовну монографію М. Костомарова „Руина", СПБ — Москва, 1882, так що ми відкидаємо думку М. Зерова, що, мовляв, Л. Українка писала „Бояриню" без „спеціяльних студій": „поетка з радістю зверталася, — пише Зеров, — до українського життя і майстерно опановувала ним, як „матеріялом для своїх проблем і завдань". Прекрасним цьому доказом можуть служити протягом кількох день зімпровізовані тепла й сердечна „Бояриня", блискуча й глибока „Лісова пісня"[29]).

Що Л. Українка добре простудіювала „Руину" Костомарова, свідчать співзвучні з нею місця у „Боярині". У третій дії, напр., гість-козак розповідає Степанові про кривди й знущання москалів в Україні. У Костомарова читаємо про це: „Здирства, хабарі, грубе відношення, з чого були знані великоруські чиновники, — все це відбувалось в Україні, звичайно, з надзвичайним нахабством, як у поневоленій країні, а становище в країні було не таке, щоби збирання ці могли відбуватися вигідно, правильно й безневинно"[30]).

Чому Л. Українка обрала саме добу „Руїни" з історичного минулого України? Можливо тому, що в своїй творчості вона взагалі відображувала бурхливі періоди революцій, кривавої боротьби, переворотів, полону, неволі, руїни, а не часів розквіту й слави.

Правда, Л. Українка в „Боярині" не зображує народної боротьби з часів руїни, але вона висловлює свої симпатії до учасників тієї боротьби та вороже ставлення до ворогів України.

Виразниками національно - патріотичних почувань Лесі Українки в „Боярині" є Оксана і її брат Іван. Свої власні думки й почування Л. Українка висловлює устами Оксани й Івана. З трьох найбільших історичних ворогів України — Польщі, Татарів і Московщини — залишилась тільки Московщина, яка поневолила Україну й тримає в полоні. В „Боярині" Л. Українка виявила свою глибоку симпатію до гетьмана Дорошенка, як до виразника й носія української національної ідеї.

В образі Степана Л. Українка накреслила узагальнюючий образ частини української інтеліґенції, яка втратила почуття національної гідности і перейшла на службу до ворожого табору, перейняла московську культуру, зрікаючись своєї, національної. Оксана символізує інший тип української інтеліґенції. Це ті безіменні борці, що гідно боролися за національну окремішність і незалежність українського народу та віддавали своє життя у боротьбі за нього. Правда, Оксана не гине в боротьбі, вона, перебуваючи в Московщині, вмирає з туги за рідним краєм. Отже, в „Боярині" показані два основні мотиви — мотив національної зради й мотив носталгії (туги за рідним краєм). Це не одинокий Лесин твір, в якому вона зображує ці мотиви. Мотив зради віддзеркалений у таких її творах, як „На полі крови", „Лісова пісня", „Адвокат Мартіян", „Камінний господар", „Орґія", хоч не у всіх цих творах йде мова про національну зраду. Мотив носталгії бачимо у драматичних поемах „У пущі", „Вавилонський полон" і „На руїнах". У діялозі „Три хвилини" (1905) переплітаються обидва мотиви. В драм. поемі „Кассандра" відображено мотив національної пасивности. Пророчиця Кассандра віщує горе, але показати його не вміє і безсила відвернути його й запобігти лихові.

Леся Українка пройшла складний шлях від однопляновости (монотемности) перших драматичних поем до багатоплянованости, багатогранности й динамізму. У висліді поєднання сильної образної уяви, психологічно-філософського проникнення в характери та тонкого викінчення кожного образу народились шедеври Лесі Українки „Лісова пісня", „Камінний господар", „Орґія". Драматургія Лесі Українки це драми ідей, і між протилежними ідеями відбувається гострий драматичний конфлікт, а не між героями. Драматургія Лесі Українки трагедійна за своїм характером, хоч ні один з її драматичних творів не має підзаголовка „трагедія". Трагедійність Лесиних драматичних творів випливає в результаті непримиренних конфліктів між протилежними ідеями; між пориванням людини до правди, справедливости, творчости, краси і неможливістю здійснити це у середовищі духовно вбогої юрби, яка нидіє в національній руїні закута в деспотичні кайдани московського полону. В конфлікті з цією юрбою герої Лесі Українки гинуть. Розлючена юрба вбиває Міріям („Одержима"), юрба проганяє пророчицю Тірцу в пустиню („На руїнах") і намагається розправитися з співцем Елеазаром („Вавилонський полон").

„Сумнівні чесноти" — всепрощення, покірність, терпіння, відступництво, національна пасивність і зрада гостро й беззастережно засуджені в творах Лесі Українки.

З болем змальовує Леся Українка і тих чесних, талановитих і самовідданих героїв, що зневірились у боротьбі, або занехали її, що не поклали „свого життя на терези битви, — якби жоден не вагався, може, не було б і поразок?"

Гине Кассандра — смілива й розумна пророчиця, що не схотіла бути „рабинею рабів", що не скорилася навіть богам. Гине тому, що їй не вірять, а не вірять тому, що вона неможе нічим доказати правдивости своїх пророкувань. Гине на арені цирку Руфін, що не знає слова „зрада" і вирішив краще вмерти, ніж покинути в біді свою дружину-християнку, хоч сам він не погоджується з християнськими догмами („Руфін і Прісцілла").

Гине талановитий скульптур Річард, який приїхав в Америку, у пущі розпалювати „одвічної краси нове багаття" („У пущі"). Талант Річарда занепадає тому, що він потрапив в естетично вбоге суспільство, і тому, що він зневірився й покинув боротьбу за свої переконання.

Губить своїх дітей адвокат Мартіян, бо не можуть жити вони в його домі повнокровним життям. Син Валент дорікає батькові: „Ми в тебе в домі тільки бути смієм, а жити нам не можна". Причина цьому, що Мартіян — потайний християнин — усе своє життя ховається з своїми переконаннями.

У трагічній боротьбі проти римських поневолювачів народний співець Корінтії Антей втратив підтримку свого учня й друга Хілона та коханої дружини Неріси, — усі вони зрадили поета („Орґія"). В символічних образах Корінтії та Римської імперії Леся Українка змалювала поневолення України Московією і трагічну боротьбу української інтеліґенції за збереження національної культури й визволення рідного краю з московської неволі.

Леся Українка проповідує необхідність боротьби за свої ідеї, бо відсутність такої боротьби, пасивність, чи зрада означають смерть.

Найкращі драматичні твори Лесі Українки — це „Лісова пісня" і „Камінний господар", які пишаються серед найкращих творів світової літератури.

У драмі-казці „Лісова пісня" бачимо комплекс філософського змісту й багатьох мотивів; гармонійність поєднання реалістичних і фанта-

(Закінчення на стор. 3-ій)

[29]) Леся Українка: „Твори", Київ, 1924, т. I, LIV.

[30]) Н. Костомаров: „Руина", СПБ — М., стор. 188.

„Червона Калина" видала книгу про „Третю Залізну Дивізію"

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ньої історії українського війська, з'ясована вага і значення цієї праці в українській історичній літературі. „Читач — пише проф. Л. Шанковський, — отримує нарис історії одної з дивізій української регулярної Армії, що у визвольній війні була відома із своєї боєздатности і, власне, за свої видатні заслуги на полі отримала була почесну назву „Залізної" Дивізії. Віддаючи цю книгу в руки українського читача, автори не тільки виконали вимогу української науки й державницької традиції, зберігаючи в книжковій формі якнайбільше даних про одну з найсвітліших сторінок боротьби українського народу за українську державність, але й виконали свій моральний обов'язок, передаючи пам'ять про героїв визвольної війни — „Залізних" — майбутнім поколінням, щоб на їхньому світлому прикладі виховувались нові кадри незламних борців". Завершується книга післясловом ген. О. Вишнівського про історію постання й закінчення цієї праці й реєстром „Залізних" — старшин і вояків Третьої Дивізії, які загинули в боях і були розстріляні згодом під Базаром в листопаді 1921 р., та реєстром ветеранів Дивізії і тих бойових частин, які були приділені до неї в 1919 р. Видана праця становить перший том історії Третьої Залізної Дивізії: її історія після відновлення Дивізії в 1920 році запляновано для другого тому праці. Видано книгу на доброму папері, у твердій полотняній обкладинці з віньєтою арт. маляра Б. Божемського. Набувати книгу можна у В-ві „Червона Калина": Chervona Kalyna, P. O. Box 507, Church Street Station, New York, N.Y. 10008 та в українських книгарнях. Ціна: 7 долярів.

43-РІЧНИЙ КОНГРЕСМЕН З КАЛІФОРНІЇ ПОЛ МЕККЛОСКІ повідомив пресу, що він буде кандидувати з рамени Республіканської партії в майбутніх президентських виборах у 1972 році. Він сказав, що до виборів ітиме із слоганом: „Закінчити війну у В'єтнамі, як тільки будуть повернені всі полонені".

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями й Знайомими,
що в Ню Йорку 9-го липня 1971 р. після короткої
й важкої недуги упокоївся в Бозі на 72-му році життя

**НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ БАТЬКО, БРАТ
І ДІДУСЬ**

бл. п. МИКОЛА ЛЕВЕНЕЦЬ

Покійний походив зі села Голешів, Жидачівського повіту в Західній Україні.

Тіло спочиває у Quinn Funeral Home, 35-20 Broadway, Astoria, N.Y. Похороном занимається похоронне заведення Петра Яреми.

ПАНАХИДА в ПОНЕДІЛОК, 12-го липня, о годині 8-ій вечора.

ПОХОРОН у ВІВТОРОК, 13-го липня 1971 р. о годині 9:30 рано на Woodlawn Cemetery, N.Y.

У глибокому смутку:

Син — ВОЛОДИМИР, синова — СОФІЯ й внучка МИРОСЛАВА;
Дочка — МАРІЯ з мужем МИКОЛОЮ й дітьми РОМОЮ і ГАЛЕЮ в Україні;
Брати АНДРІЙ і ПРОКІП з Родинами;
Кузени — МИКОЛА, СЕМЕН, МИХАЙЛО й РОМАН та ближча й дальша Родина в Україні й на чужині.

В ДЕНЬ ШІСТЬМІСЯЧНОЇ СМЕРТИ

Пам'яті Сина Буковинської Землі

ОСИПА ТЕРМЕНИ

мого Дорогого Мужа,
який відійшов у Вічність
11-го лютого 1971 року

Брав активну участь в українських організаціях у Чернівцях.

Приїхав до Америки як австрійський ветеран у 1950 р.

Нехай Американська Земля буде Йому легкою.

Залишив Рідню в Україні.

У глибокій жалобі

дружина **АННА ТЕРМЕНА**

ЗАМІСТЬ КВІТІВ
На свіжу могилу Приятеля-Друга
сл. п. сотника **УНР ВІКТОРА ПИЛИПЕНКА**
10.00 долярів на УНРаду і
10.00 дол. на пресовий фонд „Свободи".
Разом 20.00 долярів.
Від родини **НОВАКІВ**

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої й Незабутньої
ДРУЖИНИ, ДОНІ й СЕСТРИ

бл. п. МОТРІ з ГРУШКЕВИЧІВ БІГУН

ТА ЇЇ УЛЮБЛЕНОЇ СТРИЄЧНОЇ СЕСТРИ

бл. п. ОКСАНИ ГРУШКЕВИЧ

будуть відправлені

в неділю, дня 18-го липня 1971 року

СЛУЖБИ БОЖІ ЗА СПОКІЙ ЇХНІХ ДУШ

в Українських Католицьких Церквах

СВ. ЙОСАФАТА на ПАРМІ, Огайо, о год. 10-ій рано;
СВ. ПЕТРА й ПАВЛА в КЛІВЛЕНДІ, Огайо, о год. 8:30 рано;
СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в ЛЬОРЕЙНІ, Огайо, о год. 8-ій рано

Про ласкаві молитви за Них прохають:

ЯРОСЛАВ БІГУН — чоловік
МАРІЯ й МИКОЛА ГРУШКЕВИЧІ — батьки
АНДРІЙ ГРУШКЕВИЧ — брат

НАС НЕ ДІЛЯТЬ ОКЕАНИ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

на будову цієї школи — нашу найсердечнішу подяку.

Хочу подякувати також представникам Вашої Ради Народностей, а особливо членам створеного при ній „ад гок" Комітету будови школи: п. Телезі, п. Сваткові й о. Пітці, які багато часу й труду жертвували на цю ціль, а також вашому пароховi о. Барщевському за всі його заходи і жертвенну працю для добра Вашого села. Дякуємо теж нашому архітектові п. Бережницькому, який виготовив пляни цієї будови.

А вкінці треба на цьому місці у Вашому і нашому імені скласти подяку всім тим численним жертводавцям, які так спонтанно відгукнулися на Ваше горе, яке навістило Вас у жовтні 1969 року, та склали свої пожертви, щоб бодай трохи Вашу долю полегшити. Відізвалася братня кров і солідарність, і сталося те, чого ніхто з Вас, а теж і з нас, не сподівався. Наші люди в Америці, які про Вас, ані про Ваше село не багато чули і знали, раптом дуже Вами зацікавилися, відчули, що Ви їхні брати й що Вам слід допомогти. Це найкращий приклад, що почувань гуманної та братської солідарности — не можуть припинити ніякі границі ані безмежні води океанів.

Щож бо так міцно та непохитно лучить братів одного народу, яких доля розсипала по широкому світі? Це спільність крови, походження, історія, старовинні звичаї та традиції, той скарб, яким і найбагатша нова країна нікого не може обдарувати. Тому ми той скарб так запопадливо зберігаємо з покоління в покоління. Батьківщина, — як мати: — як далеко ми від неї не відійшли б, скільки часу не проминуло б, — мати остається завжди матір'ю, а її діти собі братами.

Друге, що дає почуття єдности наших братів почерез простори й океани, це ота тверда школа життя, якою мусіли пройти всі поселенці у кожній новій країні. Ваше нещастя активізувало наших людей, тому такою глибокою братньою щирістю вони на нього зареагували. Це також стало поштовхом і для нашої установи ЗУАДК, яка має міжнародний статус, визнаний майже всіми урядами та яка є членом чолової міжнародної організації, щоб нав'язати контакт і з представниками уряду в Югославії та допомогти Вам у вашій біді.

І от сьогодні зійшлися ми тут, щоб спільно відмітити факт співдружности людей, які до цього часу себе не знали, але яких з'єднала одна велика ідея: допомагати брат - братові.

Вірю, що наша спільна дія на цьому проєкті не закінчиться. Хочу поділитися з Вами вісткою, що наша установа прагне допомогти Вам якоюсь мірою і в розбудові дороги, що для Вас у даний мент є чи не найпекучішою проблемою. Як це станеться, то це дасть Вам кращі можливості для господарського розвитку Вашого села.

Бажаю Вам і присутнім тут представникам Вашої Общини якнайкращих успіхів у здійсненні ваших плянів, але водночас прошу Вас не забувати про те, що цю допомогу дали Вам Ваші брати — українці з Америки, через установу ЗУАДК, які простягли Вам помічну руку в свідомості, що всі ми діти одного великого українського народу, без огляду на те, де доля нам призначила жити.

Бажаю Вам, щоб Ваші діти, які в цій школі будуть вчитися, набирали в ній знання, яке стане основою їхньої дальшої освіти. Щоб вони в цій школі виховувалися на повновартісних громадян своєї країни, але щоб теж так як і Ви, — не поривали тих невидимих, але існуючих ниток-в'язів, які лучать нас усіх з батьківщиною наших предків — Україною.

Ви маєте до цього всі дані, всі можливості, бо маєте уряд, який про Вас дбає і запевняє Вам вповні свобідний розвій. У Вашій Общині маєте людей, які вас розуміють, виходять Вам назустріч і хочуть Вам допомогти. Хоч невеликі числом, Ви творите одну суцільну клітину, одну спільноту, яка мусить розвиватися й залишитися здоровою, бо тільки тоді буде суцільним і здоровим цілий організм цієї країни.

ЧИ МАЛЬТА СТАНЕ ДРУГОЮ КУБОЮ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

прем'єром, частина лібійської фльоти, що складається зі швидких патрульних кораблів, склала першу візиту доброї волі в пристані Мальти; ця візита тим більше вимовна, що сталася вона після того, як в Лібії перебрала владу Революційна Рада полк. Муаммара аль-Кваддафі, що пішов на повну співпрацю з СССР.

Західні військові знавці здають собі ясно справу з того, що Лібія сама для себе не потребує бази на Мальті. Якщо ж вона схоче користуватися мальтійською базою, то ясно, що це буде тільки камуфляж для користування тією середземноморською базою для воєнних кораблів СССР.

Стратегічне значення Мальти

Острів Мальта, що находиться менш-більш на півдорозі між Гібральтаром і Суезьким каналом та розпоряджає добрими природними пристанями, становить ідеальне місце для мілітарної бази: з її летунських пристаней далеколетні літаки можуть патролювати ціле Середземне море та його побережжя. А є давно загальновідомою істиною, що хто володіє Мальтою — той володіє Середземним морем та його побережжям.

На Заході побоюються, що з приходом до влади на Мальті уряду Робітничої партії, провідником якої є Дон Мінтофф, відомий із своїх просовєтських симпатій, заіснувала небезпека, що він віддасть цей стратегічний острів для користування СССР і цим створить з Мальти другу, середньоморську, „Кубу" — тобто причілок для совєтської агресії в районі Середземного моря.

Звідси така велика тривога на Заході.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

**СУБОТА,
17-го ЛИПНЯ 1971 р.**

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори 42-го Відд. о год. 7:30 веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Проситься чл. прибути на збори та відібрати дивідендові чеки. — В. Марущак, рекр. секр.

НЕЛЯ МИХАЛЬЦЕВИЧ — членка УНС Відд. 221 Б-ва св. Стефана в Чикаґо, Ілл., померла 20 червня 1971 р. на 28 р. ж. Народилася в Dayton, Ohio, і стала членкою УНС в 1969 р. Полишила в смутку мужа Ореста. Похорон відбувся 23 червня 1971 р. на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.
Вічна їй Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

Близько 200 дітей і молоді на сумівському таборі першої тури

Елленвіл, Н. Й. — Майже 200 дітей і молоді перебувають на відпочинково-виховному таборі першої тури в Оселі СУМА біля Елленвіл, комендантом якої є М. Кузик. Команда цього табору в більшості складається з молоді: комендант Я. Петрик, головний виховник ред. В. Левенець, бунчужний Б. Твардовський, писар Христина Грицков'ян; виховниками для юначок працюють сумівки-студентки Анна Лавро, Леся Цебрій, Мирослава Левенець, а для юнаків — Р. Завадович, Б. Твардовський. Таборовики, крім вправ і розваг, щодня мають по 2 години гутірок теоретичного і практичного характеру, з писаними вправами. Головні теми: 100-ліття Лесі Українки, 25-ліття СУМ, 30-ліття відновлення Державности України з 1941 року, відомості з історії України та ін. Для цього ГУ СУМА випустила 100-сторінковий підручник. Кошти утримання однієї дитини становлять 32 доляри тижнево. В кожній кімнаті в таборі живуть по 6 дітей, мають старших опікунів, медичну опіку проводить п-і Дарія Степаняк. Кожний табір закінчується іспитами з знання, виданням стінної газетки, Виставкою різних мистецьких виробів таборовиків — вишивок, різьби, образів та ін. та в кінці — великою Ватрою, з поважною і веселою двома частинами, де всю програму виконують українською мовою юні сумівці й сумівки. Користуючись чудовою погодою, таборовики відбувають тепер мандрівки в терен, з печенням картоплі, розшукуванням у гаях „таємних телеграм" тощо. На „Сумівці" відбудуться ще два табори, з них останній, Вишкільний табір, розпочнеться 12 серпня і триватиме до свята „Дня Праці". На ньому для старших сумівок і сумівців будуть провадити виклади запрошені фахівці з різних ділянок знань і української культури. З наступного року на пропозицію п. Михайла Кузіва, підтриману господарським реф. Оселі п. Михайлом Пенджолою та ін. працівниками Команди, плянується відкрити на Оселі „Шкілку" — управлену земельну ділянку, де будуть плекати різні породи кущів і дерев і де сумівська молодь із міст привчатиметься краще розуміти та відчувати красу й значення природи для розвитку людини.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ТЕАТРУ

Ґімлі, Манітоба. — З ініціятиви Манітобської Мистецької Ради відбулася в червні Конференція представників Аматорських Театрів тієї провінції Канади, що їх нараховується кругло 100. Хоч українці ще мають подекуди театральні аматорські гуртки, вони не прислали ні одного представника, не було нікого й від недавно створеного у Вінніпеґу Я. Семчишином „Першого Українського Театру" В конференції брали участь дві українки — службовички тієї Ради і Департаменту Туризму. Ольга Войценко і Надія Костишин.

ЕСПАНСЬКА П'ЄСА В ЗАПОРОЖЖІ

Народний театр заводу „Комунар" з великим успіхом показує в Запоріжжі перекладену п'єсу еспанського поета і драматурга Ґарсії Льорки „Дім Бернарди Альби". Заводський лікар Зіна Армер, яка щойно закінчила Московське Театральне Училище, заохотила інших лікарів, інженерів та робітників і поставила п'єсу, яка стала подією у театральному житті великого міста.

ПРОТИРЕЛІГІЙНІ ФІЛЬМИ

„Новини кіноекрану" та ін. преса в Києві інформують в липні про „пересувні кіноустановки", які їздять по колхозних полях і в перервах між працею „демонструють трудящим фільми на науково-популярні та атеїстичні теми". У деяких областях України влаштовуються „Атеїстичні кінофестивалі".

ЛЕСЯ УКРАЇНКА — ДРАМАТУРГ-НОВАТОР

(Закінчення зі стор 2-ої)

стичних образів та різноманітність ритмів. У „Лісовій пісні" Леся Українка змалювала душевну боротьбу в образі Лукаша між двома протилежними поняттями-якостями, — між поетичною красою, тобто духовим багатством і марною грубою буденщиною; інший мотив — це змалювання конфлікту між людиною й природою (Лукаш — Мавка та увесь фантастичний світ), як теж Леся Українка змальовує непереможну силу кохання. Кохання Мавки сильніше від зради, розлуки й смерти.

Зовсім по-новому підійшла Леся Українка до традиційного сюжету про Дон-Жуана, до якого зверталися десятки авторів світової літератури, і які розв'язували „Дон-Жуанівську" проблему по-різному. „Камінний господар" Лесі Українки — це творче намагання жінки розв'язати дон-жуанівську проблему. Головний герой драми Лесі Українки не традиційний Дон-Жуан, а донна Анна, яка, спокусливим коханням та жіночою облесливістю намовила його змагатися за командорський плащ і скиптр — символи влади, сили й слави у февдально-клясовому „камінному" суспільстві, що й було причиною його загибелі. Леся Українка покарала свого Дон-Жуана не як ненаситного розпусника й завойовника жіночих сердець, а як зрадника своєї індивідуальности, зрадника самого себе, як „лицаря волі". Разом з Дон-Жуаном гине і його спокусниця донна Анна, розчавлена камінною лівицею Командора.

(Кінець).

ПОВІТРЕХОЛОДЖЕННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

жити його повітряні проходи (дакст) для центрального повітрехолодження. В тому випадку інсталяція охолодного уладження величиною, скажімо, 2-ох тонн (24,000 БІТІЮ буде коштувати приблизно 800 дол. Віконні повітрехолодники дають більшу гнучкість та більшу економію, зате центральні повітрехолодники дають більш рівномірну температуру та відсутність „теплових кишень". В однородинних домах, конденсатор та тепловий випуск є заінстальовані назовні дому, а випарник в печі до огрівання. Охолодження домів недалекого майбутнього, згідно з поглядами інженерів з фірми Вестингґавз, буде частиною кліматичної контролі дому, що крім охолодження, буде очищувати повітря, відвогчувати його та нищити шкідливі домішки та бактерії. Правдоподібно повітрехолодження недалекого майбутнього буде керmоване малим хатнім компютором, що буде брати до уваги такі зовнішні чинники, як вітер, сонце, море та балянсувати їх з системою будови дому, внутрішнім устаткуванням дому, скількістю дверей і вікон. Очевидна річ, що повітрехолодне уладження буде частиною огрівного, очищувального, відвогчувального та освітлювального уладження. Крім цього повітрехолодження та огрівання буде охолоджувати та огрівати не тільки мешкальні приміщення, але й городи, що будуть разом з домом покриті прозорим, плястичним дахом, під яким буде тривати вічна весна.

ЗАХОДАМИ

Округ Відділів УНС Стейту Ню Джерзі

— відбудеться —

в неділю, 29-го серпня 1971 року

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

в Українському Селі в Бавнд Бруку

Програма Дня буде подана в слідуючих оголошеннях.

ЗА КОМІТЕТ:

Йосип Лисогір
(почесний голова)

Стефанія Стеців (секретарка) — **Омелян Граб** (голова)

ТАРЗАН, Ч. 6588. Тарзан за крадеться ближче варунґів

Коли настане ніч, ми будемо таборувати і сьогодні вночі, дівчино, маєш приладити нам м'ясо, не спаливши його... або я знову поб'ю тебе!

Згодом: Я, Леоля, з народу тупів, не боюся вас, варунґів! Ви думаєте, що зможете володіти Африкою за вашими лихими плянами! Га — ви згинете за те, що робите зо мною!

Але у деревах над табором Тарзан мовчки підсувається ближче недотепних варунґів і їхнього в'язня.

ПРОТОКОЛ
З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 24-го ДО 28-го ТРАВНЯ 1971 РОКУ, НА „СОЮЗІВЦІ", КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(10)

ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

(Продовження).

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ДМИТРА ПОПАДИНЦЯ

Структурально-правні основи і організаційно-ідейні заложення — як фундаментальні підстави — визначили засоби спрямовані основниками Українського Народного Союзу до обраної мети 77 літ тому.

Кожна конвенція й кожне річне зібрання членів Головного Уряду перевіряють форму й зміст здійснювання попередніх напрямних, констатують наглядні наслідки і, в міру потреби, виносять постанови на зміну попередніх і встановляють нові напрямні, згідно духу часу, для прискорення можливостей їх виконання.

Хоч права і обов'язки членів Головної Ради УНСоюзу не є ще повністю розроблені й статутом закріплені, то саме життя вказує її членам, як змагати до здійснення намічених завдань УНСоюзу на форумі Головного Уряду і в Централі, Округах та поодиноких Відділах. Тому, що УНСоюз був і є промотором національно-громадського життя, роля членів Головного Уряду є — бути в перших рядах національно-громадських працівників. Я старався так поступати в звітовому році.

Минулий рік, як конвенційний, був досить рухливим підаспектом організаційним. Впродовж нього відбулися річні збори поодиноких Відділів і Окружного Комітету, збори для вибору делеґатів на Конвенцію і опрацювання рекомендацій на покращання праці в майбутньому; пожвавлення організаційної передконвенційної кампанії і сама Конвенція. Все це забрало повних п'ять місяців часу. Після Конвенції, в червні, відбулося в Торонті принагідне засідання членів Головного Уряду канадського представництва УНСоюзу, в якому я взяв участь. На переломі місяців липня і серпня відбувся День Українського Народного Союзу в рямцях триденного українського канадського фестивалю в Давфині, Манітоба.

У вересні я взяв участь в триденному засіданні Головного Уряду на Союзівці, а відтак в окружних нарадах союзового активу в Торонті і в Монтреалі.

Після цього треба було слідкувати за працею кожного Відділу й служити готовістю до розв'язки проблем, яких до речі не бракувало.

Крім тих обов'язків я належав до трьох Комісій, що діють при Головній Екзекутиві, а саме: до Комісії Канадських справ, в якій я є містоголовою на Квебек, до Фінансової, в якій я є секретарем і до Спортової. Звіти з праці цих Комісій будуть подані окремо. Моя заввага щодо цих Комісій така, щоб вони діяли на основі правильників, виготованих за постановами Конвенцій і Головного Уряду.

На жаль, не всі Відділи й не всі делеґати на Конвенцію виконали своє зобов'язання щодо організації нових членів. Заледве 4 Відділи моєї Округи, а саме 434, 443, 445 і 473 придбали по 10 чи більше нових членів. У вислідi цього наш організаційний плян був здійснений лише на 40%. Дещо оправдує такий стан це, що мабуть всім відомо, що провінція Квебек від кількох років переживає національно-політичну кризу. До того майже 50% всього числа безробітних Канади припадає на цю провінцію і около 600,000 осіб живе при допомозі суспільної опіки, міських і провінційного урядів. Стаґнація в торгівлі, промислі й індустрії зумовили стан економічного застою. Знову ж необдумані і, на мою думку, неоправдані виступи політично-партійних провідників за усамостійнення провінції Квебек поставили в невідоме понад четвертину нефранцузького населення провінції, яка, на ділі, надавала поштовх до пожвавлення економіки і, вслід за тим, до всього народного господарства і до розв'язки інших суспільно-громадських проблем.

Необдумані дії молоді та інших безвідповідальних елементів на повалення суспільно-громадського ладу і правопорядку, нищення культурних цінностей, страйки під проводом різних юній і т.п. паралізують життя в провінції, в чому є також одна з причин невиконання організаційного пляну нашою Округою.

В репрезентативній діяльности слід підмітити, що я брав участь в світовому студентському конґресі ЦеСУС-а, в Пластовому Конґресі Другому і в Конференції Українських Пластових Організацій (КУПО) в Торонті.

Моя ж громадсько-національна активність проходила в межах таких громадських функцій:

1. Я був координатором збірки одежі, взуття і грошей для потерпілих від землетрусу в Юґославії, веденої українськими молодечими організаціями. Ця соборно переведена акція дала понад 19 тонн доброго матеріялу і понад 2,000 долярів готівкою.

2. З рамені УНС, як складової організації Комітету Українців Канади, входжу до складу Контрольної Комісії провінційного Відділу КУК.

3. Належу до Президії Ради Українських Громадських Організацій за Патріярхальний устрій УКЦеркви в ролі містоголови і організаційного референта.

4. Очолюю управу філії Канадійського Патронату НТШ в Сарселі для збірки фондів на закінчення видання Енциклопедії Українознавства.

5. В Пластовій Станиці я був безперервним членом Станичної Старшини на протязі 12-ти років, діловодом Пластового Фонду і 3 роки головою Станичної Ради. Останній станичний збір найменував мене почесним членом Станичної Старшини та організаційним і фінансовим дорадником. Також я є членом Суду Чести при Осередку Праці УПСеньйорату і Краєвої Ради Чести Крайової Пластової Старшини.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ТАРАСА ШПИКУЛИ

Починаючи свій звіт, хочу скласти щиру подяку Шановни Делеґаткам і Делеґатам 27-ої Конвенції УНСоюзу, які виявили до мене довір'я й обрали мене знову на пост головного радного.

Приймаю це високе становище зі зобов'язанням, що, як у попередніх моїх каденціях, продовжуватиму свою активну й позитивну працю для добра нашого Батька Союзу.

Брав я участь у всіх засіданнях і зборах Окружного Комітету Відділів УНС в Чикаґо, висловлював свої думки та давав поради для добра нашої організації. Також брав я участь у всіх важливіших імпрезах нашої громади та, коли була нагода, передавав привіти чи поздоровлення від Головної Управи УНС.

Досі не бракувало засідань чи зборів громадських чи церковних організацій, на котрих приходилося мені бути учасником.

Старанням Окружного Комітету Відділів УНС в Чикаґо відбулися організаційні збори з участю головного секретаря УНС д-ра Я. Падоха та місцевих головних урядовців.

Дня 27 січня мав я зустріч із головним предсідником УНС п. Й. Лисогором, що тоді переїздив через Чикаґо.

2го травня відбувся в Чикаґо Бенкет з нагоди кругольних змагань членів УНС. На тій імпрезі був приявним головний предсідник УНС і передав нагороди для переможців УНСоюзу.

12го червня відбулися союзові збори, на котрих був гостем головний секретар Централі д-р Я. Падох.

22-го червня відбулися організаційні збори і був приявним та реферував про організаційні союзові справи головний радний і обл. організатор п. Є. Репета.

За старанням Окружного Комітету Відділів УНС в Чикаґо та по довшій підготові, яку перевів предсідник того Комітету п. М. Олек, щоб зібрати декількох молодих людей, що стали би організаторами між молоддю, запрошено 13 липня м. р. декількох молодших осіб на вечерю й запропоновано їм відбути відповідні до цього завдання курси. На тій вечірці були д-р Падох і п. Є. Репета. Згодом відбулися такі Курси впродовж кількох днів і ними проводив обл. організатор Є. Репета. Наміри були добрі, та покищо ніхто з учасників того союзового вишколу не розпочав організаторської праці. Одначе треба вірити, що й між нашим молодшим поколінням знайдуться такі особи, що працюватимуть для добра нашої заслуженої організації.

Брав я теж участь у надзвичайних нарадах Головної Управи УНС, що відбулися на Союзівці 18, 19 і 20 вересня.

Я гордий із цього, що можу очолювати Дирекцію Дому Відділів УНС в Чикаґо та Ліґу Американців Українського Походження. У зв'язку з цим я вдячний усім тим, що наділяють мене довір'ям і зі мною співпрацюють.

Чикаґівська округа УНС у звітовому році сталася першуном між другими округами в ЗСА й Канаді, приєднуючи до Союзових лав 572 членів. За це належиться признання і подяка всім тим, що до того причинилися.

До того успіху українського Чикаґо і я дещо причинився, організуючи 64 членів, а 10 членів допоміг я зорганізувати іншим.

За час свого урядування, як довголітній секретар 221-го Відділу УНС та довголітній головний радний, я побільшив союзову родину на 2,046 членів.

Уже від довшого часу мріємо й говоримо про 100,000 громаду в УНСоюзі. Ми, теперішні головні урядовці, візьмім собі за ціль, щоб до наступної конвенції придбати УНСоюзові це щасливе, кругле число. А він це число мусить мати. Це станеться тільки тоді, коли в с і візьмемося активніше до праці та заохотимо своїм прикладом других.

Мої рекомендації для добра союзової спільноти такі: Відпускати більше місця в „Свободі" для статтей з союзовою проблематикою та негайно поміщувати на її сторінках посмертні згадки про тих наших членів, що від нас навіки відійшли. У попередніх роках, на що я нераз звертав увагу, як і в минулому році, посмертні згадки про наших членів поміщувалося в „Свободі" з дво або й тримісячним опізненням. А це шкодить нашій організації, бо в живих викликує враження, що УНСоюз легковажить собі власне членство. Пропоную такий смутний матеріял використовувати в „Свободі" негайно. Члени, що мають виплачені грамоти, а бажають одержувати „Свободу", то винні за неї платити передплату 7.80, а не 18 долярів.

Членів, що мають грамоти на все життя й закінчили 75 років життя, які платять вкладки вже 30 чи більше літ, пропоную зовсім звільнити від плачення вкладок.

Побажаним і конечним є мати організаторів із нашої молодшої генерації. Ми головні урядовці, а особливо екзекутива УНС, повинні шукати таких людей, що були б здібні й хотіли працювати організаторами між молодими для нашої вічно молодої організації.

REPORT OF SUPREME ADVISOR ANNA CHOPEK

At the outset, may I thank the delegates of the 27th Convention, for their electing me as Supreme Advisor for this the 5th term in office.

After the Convention, I was present at the Supreme Assembly meeting in September, at Soyuzivka. I think it was an excellent idea to have us meet shortly after the convention, so that we might get to know the new board members, and discuss plans for the future growth of the Ukrainian National Association. I do believe that our deliberations were fruitful, and I hope this practice may continue in the future.

In October, I represented the UNA at a banquet of the Zaporoska Sitch Society in Woonsocket, R.I. at which Supreme Treasurer, Peter Pucilo was present. In November, and several times thereafter, members of the executive boards of our local branches met, and plans were made for future activities in our area.

In November, I attended a banquet in Hadley, Massachusetts, where I had an opportunity to talk about the Ukrainian National Association. Here I found that much integration has taken place, and there is much work to be done, if we are to get the youth active again.

I conducted an installation of the newly elected officers of Branch 238 in Boston, and attended the annual meetings of Branch 374 and Branch 238. At all of these meetings I stressed the importance of our membership drive, answered questions about the Convention, and discussed problems of the Ukrainian National Association. One problem which seems to be common to all the branches is the difficulty the secretaries have in collecting the monthly dues. It is hard to understand why members do not know that it is their own responsibility to pay their dues, and that they cannot expect the secretary to call upon them at their home to collect them.

This year, I was elected President of the New England Fraternal Congress. With the assistance of all the officers of our Boston Branches, we had a very fine reception for the delegates. Our President, Mr. Joseph Lesawyer was the principal speaker at the banquet. He had a most inspirational talk on the meaning of fraternalism, and my phone rang for weeks after with requests for copies of it. The Rev. Myron Pacholok, Pastor of St. Andrew's Ukrainian Orthodox Church, conducted the memorial service. It was very much a Ukrainian day.

Prior to the election, I was chairman of the Flag Day Exercises held by the N.E. Fraternal Congress in historic Boston. Many difficulties were encountered, because it is not the "in" thing to do, to honor our flag. However, our efforts were well rewarded and the N. E. Fraternal Congress received an award from the National Fraternal Congress for our outstanding activities during the year. Members of the Ukrainian group were well represented, and Mr. Orest Szczudluk spoke on behalf of the Captive Nations. Needless to say the Ukrainian National Association is well regarded in the New England Fraternal Congress.

All of this participation with other fraternal groups has given our local branch executive boards a greater sense of the meaning of fraternalism, and has inspired them to greater effort on behalf of the Ukrainian National Association.

I have been active in Ukrainian community life. I was present at the raising of the Ukrainian Flag on January 22, at the Boston City Hall, was present at the signing of the proclamations of the Governor and the Mayor. I was actively engaged on the hospitality committee at the meeting last fall of the delegates to the Ukrainian Studies Chair Fund at Harvard.

I have made a great effort to be a worthy member of our Supreme Assembly, this the largest Ukrainian fraternal association, and I am very concerned as to the future of our organization. If we are to continue to grow, we must find ways to interest our youth, we must explore all possible approaches to them. I would propose that we arrange for a symposium on youth problems, that we invite the leaders of the various youth groups, as well as young people from all walks of life. Let us listen to them, now, for tomorrow might be too late. Let them tell us how they feel about our Ukrainian communities, and what they would like to see changed. Let us make our slogan "with eyes toward youth" a meaningful slogan. Our pioneers built the great foundation of the Ukrainian National Association but it is today's youth who will have to continue the building.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ВОЛОДИМИРА ЗАПАРАНЮКА

У почутті вдячности Делеґатам 26-ої і 27-ої Конвенцій, оце маю шану звітувати про мою діяльність для добра УНСоюзу вже п'ятий раз, як головний радний найстаршої і найбільшої української організованої установи поза межами поневоленої Батьківщини.

1970 рік був не менш активним для мене, як попередні роки. Особливо треба було збільшити і вдержувати активність союзових Відділів у зв'язку з передконвенційною, а опісля поконвенційною, кампаніями для приєднування нових членів. В усій активності Відділів середньої і горішньої частин нюйоркського стейту, я брав безпосередньо, або посередньо участь, листовно або телефонічно, бо ж статут зобов'язує головного радного дбати про ріст і розвиток Союзу на терені його діяння. Я завжди був у зв'язку із Головною Екзекутивою й виконував запропоновані мені завдання так, як веліло моє почуття чести й морального обов'язку. Крім виконування уряду головного радного, я був головою Ютицько-Сиракюзької союзової округи та секретарем 484-го Відділу в Ютиці. У суспільно-громадській ділянці я також виконував відповідні обов'язки та занимав різні громадські пости.

Організаційна ділянка

Організаційна праця урядника УНСоюзу, це широке поле діяння. Тут можна зробити дуже багато. Усе залежить від даного терену, а особливо від вільного часу даного діяча.

У моїм випадку, не було ані відповідного терену, ані доволі вільного часу. Усе ж таки я виконав по своїм силам максимум організаційної праці. В 1970 році, я зорганізував 25 нових членів.

В Окрузі, якої я є головою, зорганізовано 110 нових членів. Не обійшлося й без великих втрат в Окрузі. Найбільшої втрати понесли ці Відділи, в яких виплачено дозрілі 20-тилітні грамоти. Зате в загальному в Окрузі була мінімальна суспенза членів. Передове місце в організованні нових членів вели слідуючі секретарі Відділів: Іван Пиндус з 39-го в Сиракюзах, Стефан Гонза з 38-го в Оборн, Ярослав Мартинюк з 330-го в Литл Фолс та Іван Чопик з 271-го в Елмайра. Сусідна союзова Округа в Трой, Н. Й., якою я також опікуюся хоч має невелику кількість Відділів, все ж таки проявила жваву діяльність під головством Павла Шевчука. В тій Окрузі зорганізовано 76 нових членів. Також не обійшлося в ній й без втрат з тієї ж самої причини. Передове місце у організовані нових членів вели слідуючі секретарі Відділів: Василь Труфин з 226-го в Амстердамі, Василь Колодій з 191-го в Трой, Василь Жмуд з 57-го в Коговз та Павло Шевчук з 13-го в Вотервлит.

1970 року, я брав участь в вісьмох окружних зборах в нюйоркському стейті, а саме: 12-го квітня в Сиракюзах і 19-го квітня в Коговз з головним секретарем д-ром Я. Падохом; 3-го жовтня в Сиракюзах і 4-го жовтня в Амстердам з головним предсідником Й. Лисогором; 21-го листопада в Ютиці і 22-го листопада в Вотервлит з д-ром Я. Падохом й новим обласним організатором В. Оріховським.

Крім двох моїх сусідніх Округ, я відвідав в організаційних цілях, в днях 28-го і 29-го листопада союзові Округи в Боффало й Рочестер, з д-ром Я. Падохом і В. Оріховським, які також належать до Округ горішньої частини нюйоркського стейту.

У всіх цих вісьмох окружних зборах наведених Округ, проявлялося велике зацікавлення розвитком Союзу, у зв'язку з чим винесено ряд важних побажань до Головного Уряду, та уложено ряд організаційних плянів дальшої праці.

Завваги

Від того часу, коли УНСоюз видвигнув гасло „У пошані до піонерів — лицем до молоді", в дійсності нічого конкретного не зроблено для молоді. І то тоді, коли поза межами батьківщини, щораз то частіше виникає потреба глибшої застанови над питанням національного обличчя нашої молоді, та скріплення її виховання в дусі свідомості своєї національної окремішности. Чи не найвищий час, щоб застановитися над тим, щоб дати більшу моральну і фінансову допомогу цій молоді, яка по волі чи неволі перейме від нас українську суспільно-громадську працю. Треба дати більше степендій студіюючій молоді, у якім виді це не було б. Слід дати більше дотацій на виховні, молодечі, літні табори і дотаціями піддержати молодечі спортові клюби, при яких організаціях вони не існували б.

Ось наприклад при Головному Уряді УНСоюзу, єснує від років Спортовий Комітет і щорічно призначується відповідні суми грошей на спортові ділянки, як круглі, теніс, копаний м'яч і т. п. Але на жаль з призначеної суми грошей, тільки частинно користає ділянка круглів, а решта є не використана. Чому ж би не дати невикористані гроші на спортову діяльність молодечих спортових клюбів? З цього скористає молодь, а при тому не менше УНСоюз, бо молодь це жива реклама для Союзу — і його недалека майбутність.

Закінчення

Найважливіші питання дальшого росту і розвитку на терені моєї діяльности, це ріст союзового членства. Але завдяки новому обласному організаторові Василю Оріховському, я вірю, що це питання буде розв'язане в короткому часі. Першим завданням обласного організатора повинно б бути, щоб деякі малі і не діяльні Відділи злучити з діяльними Відділами, як також припильнувати секретарів відсталих від праці. Розуміється, що в початках організатор не дасть продукції членів, але тільки підготовить здоровий ґрунт, коли Відділи будуть впорядковані.

Необхідно відновити союзове оголошення на українських радіопрограмах в Ютиці, Сиракюзах і Боффало. А тоді напевно обласний організатор В. Оріховський матиме успіх в організованні нових членів.

На закінчення дозволю собі подякувати всім урядникам союзових Округ, як ютицько-сиракюзької, тройської, рочестерської і боффалівської, які зі мною співпрацювали в 1970 році, а особливо всім секретарям Відділів названих Округ та просити дальшої співпраці на майбутнє.

Окрему подяку складаю Делеґатам 27-ої Конвенції, які вибрали мене вдруге на головного радного. Також належиться подяка урядникам 484 Відділу в Ютиці, які часто заступають мою відсутність. Дякую всім тим, які зі мною співпрацювали на протязі звітового часу.

REPORT OF SUPREME ADVISOR MYRON B. KUROPAS

The bulk of my activity during the past has been devoted to the Education Research Committee, a UNA-sponsored organization which I have had the pleasure of heading since its inception. This year I have concentrated on two major areas of endeavor — inter-ethnic communication and educational innovation.

Inter-Ethnic Communication

(1) In November of 1970, I represented the Education Research Committee at a Ford Foundation-sponsored conference of black and white ethnic leaders in Chicago. The conference, which took place at Our Lady of the Lake Seminary in Mundelein, Illinois, had, as its primary purpose, the establishment of an on-going forum for the candid exchange of views and perceptions. Many problems were discussed at the this first conference — education, housing, welfare, politics — and it was decided that a permanent organization, to be called Inter-Com, be established to continue the dialogue between white and black ethnic activists. Since November, Inter-Com has met on a monthly basis and plans to expand both its membership and its activities in the near future.

(2) The most exciting and by far my most fruitful effort in the area of inter-ethnic communication has come about as a result of my involvement with the National Project on Ethnic America, an endeavor under the sponsorship of the American Jewish Committee. My cooperation with this dynamic organization has thus far resulted in:

a. a 2½ hour lecture entitled "Ukrainians in Chicago" which I presented at the University of Chicago on February 10. The lecture was exceptionally well attended and represented a significant step forward in the efforts of our Education Research Committee to reach the broader American public.

b. participation in a TV panel show on the ethnic factor in American life. Representing the Ukrainian National Association, I was afforded an excellent opportunity to present the Ukrainian point of view on a variety of issues ranging from the structure of the Soviet Union to the Ukrainian American community's commitment to the preservation of its ethno-national heritage.

(c) My appointment, early in March, to the national advisory board of the National Project on Ethnic America, a distinguished panel of ethnic scholars of the caliber of Nathan Glazer of Harvard, Andrew Greely of the University of Chicago, and Rudolph Vesoli of the University of Minnesota, as well as ethnic activists such a Bayard Rustin and the Rev. Paul Asciolla. Headed by Irving Levine of New York City, the National Project on Ethnic America was recently awarded a grant of $300,000 by the Ford Foundation.

Educational Innovation

(1) One of the more significant efforts of the National Project and its Chicago affiliate, the Ethnic Consultation of Chicago, has been the preparation of curriculum units on various ethnic groups for use in public and private schools in America. Eight ethnic groups, including the Ukrainians, are preparing units and all but the Ukrainians are nearing completion. The major problem with the Ukrainian effort, sponsored by the UNA Education Research Committee, has been the lack of money (approximately $1,000) to prepare appropriate audio-visual materials.

(Продовження в наступному числі)